

■ Вернісаж

«Мастацтва было сэнсам яго жыцця...»

Толькі цяпер
нам адкрываецца
творчая спадчына
Георгія СКРЫПНІЧЭНкі

Больш за год таму не стала выдатнага мастака Георгія Скрыпнічэнкі. Але ці ведалі мы належным чынам гэтага майстра?.. Творца не любіў публічнасці. Рэдка прадаваў свае карціны, нават музеем. Яго палотны былі нібы дзеці. І таму так не хацелася з імі расставіцца. Многія да апошніх дзён заставаліся «жыхарамі» адно майстэрні. Аднак цяпер карціны нарэшце пачынаюць «выходзіць у свет». Яшчэ працягваецца выстава майстра пад назвай «Метамарфозы» ў Нацыянальным мастацкім музеі. А пасля сваякі мастака плануюць правезці яе па іншых гарадах Беларусі — найперш карціны накіруюць у Слуцк, на малую радзіму Скрыпнічэнкі.

ПРОСТЫ СЮРРЭАЛІЗМ

У «Метамарфозы» ўвайшлі творы, прадстаўленыя сям'ёй мастака — яго жонкай, сынам ад першага шлюбу. Таксама працы з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі. Шэсць работ прапанаваў калекцыянер Сяргей Мартынаў.

— Георгій Скрыпнічэнка стварыў свой унікальны сусвет на палотнах, — расказала карэспандэнт «Звязды» куратар выставы, вядучы навуковы супрацоўнік аддзела сучаснага беларускага мастацтва Нацыянальнага мастацкага музея **Вольга АРХІПАВА**. — Ён працаваў у індывідуальнай, пазнавальнай манеры: праз мастацкія сюррэалістычныя прыёмы чытаюцца пачуцці і перажыванні. Мастак ніяк не трактаваў абстракцыю сваіх твораў. Для яго было важным, каб яны заставаліся рэбусамі: той загадкай, якую кожны глядач будзе па-свойму разгадваць... Гэта быў прынцыповы творца, нацыянальна апантаны. Сапраўдны патрыёт, які размаўляў на роднай мове. У яго шмат твораў, прысвечаных Беларусі. Нават у карціне «Выкраданне Еўропы», у аснову якой пакладзены міфалагічны сюжэт, ёсць буслы, элементы беларускіх краявідаў.

«Для мастака было важным, каб творы заставаліся рэбусамі: той загадкай, якую кожны глядач будзе па-свойму трактаваць».

На карцінах гэтага майстра можна пазнаць многія куткі беларускай сталіцы. Ён пісаў Мінск з тых часоў, як прыехаў сюды вучыцца, з 1960 — 1970-х гадоў. Часта спасылкі на некаторыя месцы пазначаны ў саміх назвах работ — «Завулак Крапоткіна №16», «Менск, вуліца Бакуніна», «Вуліца Слабадская», «Менская

кухня». Думаецца, менавіта па такіх работах праз стагоддзе будучы меркаваць, як раней выглядала сталіца. Гэта тое ж, як сёння пра старадаўнюю Беларусь мяркуюць па палотнах Напалеона Орды.

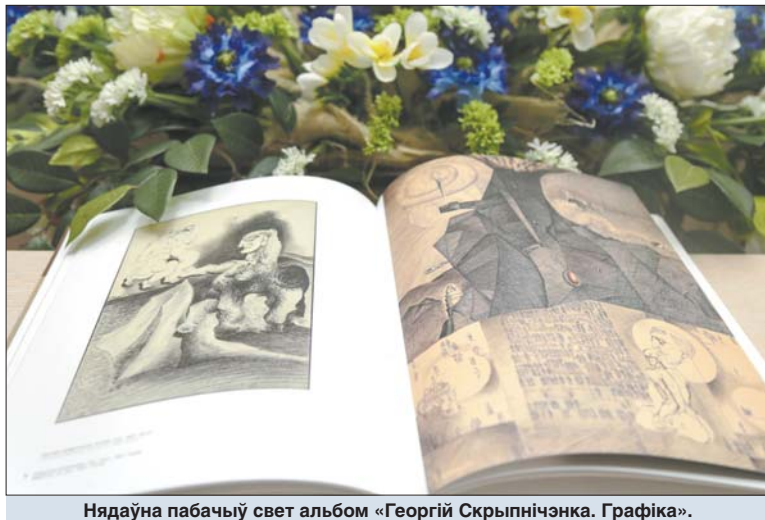
Вольга Архіпава адзначае, што схема спалучэння загадкі і даступнасці ў творчасці — той патэнцыял, які мог дазволіць яму быць папулярным сярод шырокай публікі. Але вядомым ён быў сярод кола прафесійных мастакоў.

ЯК САЛЬВАДОР ДАЛІ

Мастацтва Скрыпнічэнкі можна назваць «смачным». Дакранаючыся да яго творчасці, адразу пачынаеш любіць карціны. Хочацца пайсці ў музей. Прыгожае палатно павесіць на сцяне ў сваім доме. З'яўляецца жаданне самому сесці і пачаць маляваць. Так заўсёды. Калі сутыкаешся з нечым сапраўдным, у табе самім ажывае мастак.

«Жаданне».

Нядаўна пабачыў свет альбом «Георгій Скрыпнічэнка. Графіка».

МЕТАФАРЫЧНАСЦЬ АЛЬБОМА

Толькі апошнія некалькі гадоў жыцця мастак не праводзіў усё лета ў вёсцы, бо карпатліва займаўся падрыхтоўкай сваіх альбомаў і выстаў. У 2013 годзе выйшаў альбом яго жывапісных прац. А літаральна нядаўна свет пабачыў яшчэ і альбом «Георгій Скрыпнічэнка. Графіка», які таксама рыхтаваўся пры жыцці майстра. Ён асабіста ўдзельнічаў у адборы тых 200 работ, што ўвайшлі ў яго.

«Карціны мусяць экспанаватца, інакш усё зробленае — марна».

Такая кніга — вялізны падарунак усім, хто ценіць сапраўднае мастацтва. Гартаючы старонкі, перажываеш тую гаму эмоцый, якая напалняла творцу, калі пісаў палотны. Некаторыя з іх так і называюцца «Змрочны стан», «Стаміўся», «Жахі над горадам». Але ў гэтых работах не надта адчуваецца дэпрэсіўны настрой. Выразнасць формаў, ліній, святлацення выклікае хутчэй задавальненне ў тых, хто іх бачыць. Колеры насычаныя і яркія, але ў той ступені, каб не раздражняць пыхлівасцю. Штрыхі графічна-дакладныя і жывыя, нібы струмені дажджу. Ва ўсіх сюжэтах — вялікая метафарычнасць і алегарычнасць, якую, аднак, разумееш адразу. Думка атрымлівае месца для разважання. Фантазія — для свабоднага палёту.

Сяргей Георгіевіч рэзюмуе: «Гэта быў чалавек, які ў ахвяру мастацтву прынес усё разам са сваім асабістым жыццём, сацыяльным выгодамі. Мастацтва было сэнсам яго жыцця. А гэта вельмі важна, калі чалавек знаходзіць, дзеля чаго жыць...»

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@zviazda.by

Дарэчы, і знешне майстар выглядаў вельмі арыгінальна: ён насіў такія ж вусы, як Сальвадор Далі. У адным са сваіх інтэрв'ю ён казаў: «У вучэльні я працаваў шмат. Хадзіў на эцюды штодзень: і раніцай, і ўвечары. Але і тут любіў падфранціць. У мяне былі чорны чэшскі касцюм, чырвоны гальштук, вузканосыя туплі... Усім маім аднакурснікам здавалася, што менавіта такім і павінен быць сапраўдны мастак: стыльна, «з іголачкай» апрануты, падцягнуты, элегантны. Хлапчукі, што толькі адраваліся ад сем'яў, глядзелі на мяне з захапленнем...»

Не моцна змяніўся мастак і ў больш сталым узросце. Сапраўды падобны да Сальвадора Далі, самай сваёй прысутнасцю ён ствараў асаб-

лівую атмасферу на любой імпрэзе, на якую завітаў.

У ІМКНЕННІ ДА ДАСКАНАЛАСЦІ

— Цудоўны мастак Георгій Скрыпнічэнка вылучаўся тым, што не вельмі любіў прадаваць свае працы. Не толькі прыватным калекцыянерам, але і музеем, — адзначае мастацтвазнаўца, дырэктар Музея сучаснага выяўленчага мастацтва **Наталля ШАРАНГОВІЧ**. — Ён вельмі любіў вяртацца да сваіх палотнаў. І не для таго, каб палепшыць, але каб крыху дапоўніць, прывесці да пэўнай ступені дасканаласці. Хаця і сам часам разумеў, што дасканаласць немагчымая. Ды яму падабаўся гэты працэс. Таму не хацеў, каб работы разляталіся па іншых калекцыях — імкнуўся заўсёды мець іх пад рукой, каб дадаць нейкі штрих ці мазок. Пасля смерці мастака засталася вельмі вялікая колькасць карцін — як графічных, так і жывапісных. Гэта практычна невядомы нам аўтар. Варта дакрануцца да яго творчасці і адчуць, што гэта ўнікальная асоба для Беларусі.

Частка творчай спадчыны таленавітага бацькі перайшла да яго сына **Сяргея СКРЫПНІЧЭНкі**:

— У многіх мастакоў і іх спадкаемцаў — тых, хто мае вялікую колькасць карцін, — ёсць пэўныя праблемы з іх захоўваннем. Застаецца адкрытым пытанне, як гэта рабіць? У нас зусім некамерцыйны інтарэс, але каб карціны проста дзесьці ляжалі — гэта няправільна. Яны мусяць экспанаватца, інакш усё зробленае — марна. Аднак сёння гэтым амаль ніхто не займаецца, за выключэннем некалькіх галерэй.

■ Падзея

У цэнтры ўвагі — індывідуальнасць

У Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета пачаўся III Мінскі міжнародны Калядны конкурс вакалістаў.

Міжнародны фармат імпрэзы падмацоўвае разнастайны склад канкурсантаў: у вакальных саборніцтвах бяруць удзел 120 прадстаўнікоў з Беларусі, Расіі, Украіны, Грузіі, Узбекістана, Канады, Казахстана, Малдовы, Літвы, Манголіі, Кітая, Арменіі, Латвіі, Турцыі, Рэспублікі Карэя ды Польшчы. Жюры таксама інтэрнацыянальнае: на пляцоўцы Вялікага тэатра ацэньваць талент удзельнікаў сабраліся мэтры опернага мастацтва з розных краін свету. Падчас прэс-канферэнцыі замежныя госці сказалі, што прыехалі на беларускі вакальны конкурс з вялікімі спадзяваннямі. Зараз ва ўсім свеце перавага аддаецца індывіду-

Фота БЕЛТА

альным асаблівасцям выканаўцы, і Усходняя Еўропа багатая на самабытныя таленты.

Калі пачынаўся Калядны конкурс вакалістаў, мы толькі марылі пра той поспех і папулярнасць, што маем цяпер, кажа генеральны дырэктар Вялікага тэатра Беларусі і старшыня жюры конкурсу **Уладзімір ГРЫДЗЮШКА**.

Наш праект выклікае нязменны інтарэс, яго пазнаюць у свеце. Ёсць у конкурсу і свае «разынкі», што робяць яго не падобным да іншых: фіналісты выконваюць галоўныя партыі ў сценах з опернага рэпертуару Вялікага тэатра разам з нашымі артыстамі, а ў другой частцы выніковага Гала-канцэрта глядачы зноў сустраюцца з пераможцамі і фіналістамі мінулых конкурсаў.

Калядны конкурс вакалістаў складаецца з трох этапаў. Пасля першага адбору са 120 удзельнікаў засталіся толькі 30: глядачы могуць пазнаёміцца з імі ў вялікай зале тэатра 11 снежня падчас другога тура. У фінальны Гала-канцэрт, які адбудзецца 13 снежня, патрапяць дзесяць лепшых выканаўцаў. Акрамя Гран-пры і трох грашовых прэмій, спевакі памагаюцца за «Прыз глядацкіх сімпатый».

Дар'я ЧАРНЯЎСКАЯ

Газета творчай інтэлігенцыі Беларусі

Мін Літаратура і мастацтва

3 натхненнем па жыцці!

Для індывідуальных падпісчыкаў	Для ведамасных падпісчыкаў
4 р. 30 к.	12 р. 10 к.
Льготная падпіска для настаўнікаў	Льготная падпіска для ўстаноў культуры і адукацыі
2 р. 80 к.	9 р. 10 к.